

Ülkeye Ait Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kazakistan Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Resmi Dili	Kazakça
Başkent	Nur Sultan
Yüzölçümü	2 724 900 km ²
Nüfus	19 milyon
Dini Yapı	Müslüman %70,2, Ortodoks %26,2
Büyük Kentler	Nur Sultan, Almatı, Shimkent
Devlet Başkanı	Kasım Jomart Tokayev

Coğrafi Konum

Kazakistan, 2 724 900 km² yüzölçümüne sahip, yüzölçümü açısından dünyanın dokuzuncu, eski Sovyetler Birliği ülkelerinin ikinci en büyük ülkesidir. Türkiye'nin yaklaşık 3,5 katı büyüklüğündeki ülke, Orta Asya'da Çin'in kuzeybatısında, Ural Nehri'nin batısında yer almaktadır. Ülkenin sınır komşuları Çin (1 533 km), Kırgızistan (1 051 km), Rusya (6 846 km), Türkmenistan (379 km) ve Özbekistan (2 203 km)'dir. Kazakistan'ın Aral Gölü'ne 1 070 km'lik ve Hazar Denizi'ne 1 894 km'lik sınırı da bulunmaktadır. Doğudaki Altay Dağları, Güneydoğusundaki Tien Şan Tanrı Dağları ve onun uzantıları Jongar Alatau ve Saur Tarbagatay ülkenin en büyük dağlarını oluşturmaktadır.

İrtiş, Esil, Jayık, İli, Sırderya, Tobıl, Sarısu ülkenin en büyük nehirleridir. İrili ufaklı ve çoğu yaz aylarında kuruyan 7 000'den fazla akarsu bulunmaktadır. İrtiş, Esil ve Tobıl nehirleri Obi havzasına dahil olup Kuzey Buz Denizine, diğerleri ise ülke içindeki göllere dökülmektedir. İrtiş, Esil ve Jayık'ta gemi taşımacılığı yapılmaktadır. Ülkede irili ufaklı 48 bin göl bulunmaktadır. Hazar, Aral, Balkaş, Alagöl, Zaysan, Tengiz, Sıletı gölleri ülkenin belli başlı büyük gölleridir. Ülkenin güneybatısında bulunan Aral Gölü suyunun çekilmesi nedeni ile küçülmektedir. Göllerin önemli bir kısmı çok tuzlu olduğundan tuz üretimi yapılmaktadır. Balkaş ve Zeysan ise önemli tatlı su gölleridir. İrtiş'de iki, İli ve Sırderya'da birer olmak üzere ülkenin dört büyük barajı vardır.

Ülkede karasal iklim hakimdir. Bu nedenle çok soğuk kışlar ve çok sıcak yazlar yaşanmaktadır. Kuraklık süresi ve sıcaklık farkları büyüktür. Yazın ortalama hava sıcaklığı kuzey bölgelerinde 20°C, güney bölgelerinde ise 30°C'dir. Kışın ortalama hava sıcaklığı ise kuzey bölgelerinde -20 ila -22°C, güney bölgelerinde -4 ila -8 °C'dir. Nur Sultan'daki ortalama sıcaklıklar kışın -18°C, yazın 20°C'dir. Almatı'daki ortalama sıcaklıklar ise kışın -8°C, yazın 22°C olmaktadır. Yıllık metrekareye düşen yağış miktarı ortalama 250-350 mm³ 'tür.

Genel Ekonomik Durum

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	171,08	190,81	193,61	225,93	238,32	252,98	266,03	279,84
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	-2,6	4	2,3	4,4	4,4	4,3	3,1	3,1
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	9 063	9 977	10 003	11 540	12 041	12 649	13 163	13 709
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,8	8	8,5	7,1	4,8	4,3	4	4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,8	-3	3	0,3	-0,9	-1,4	-1,9	-2,1
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8

Kaynak: IMF

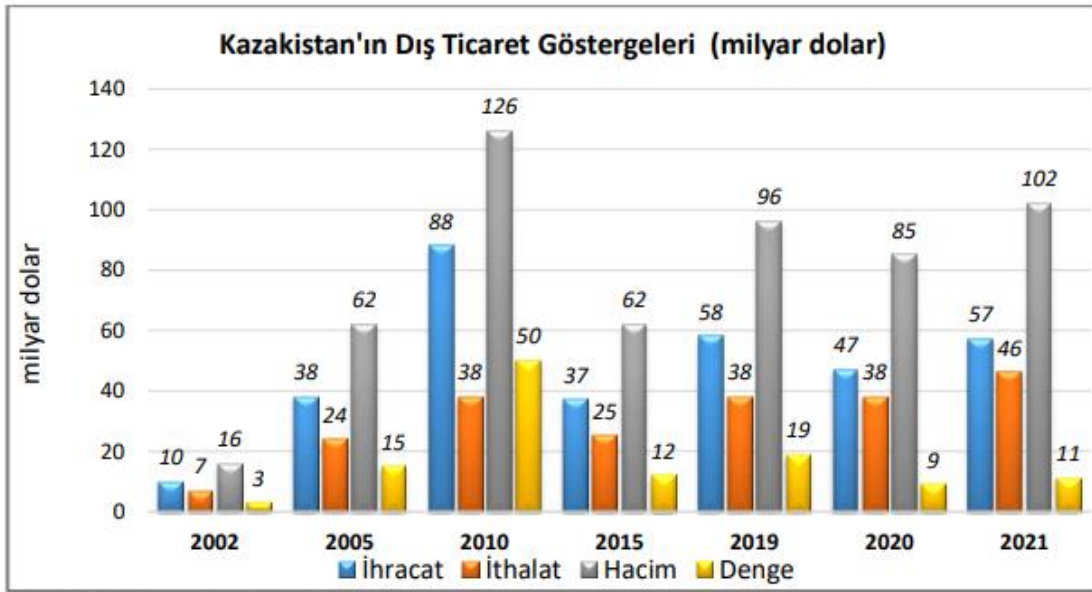
*: Tahmin

Kazakistan ekonomisinin temel yapısını ham petrol, madencilik endüstrisi ve doğalgaz ihracatı oluşturmaktadır. Petrol ve gazdan elde edilen gelir, GSYİH'nın üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır. Petrol dışı sektörün gelişimi ise yavaştır. Ülkede ekonomik çeşitliliğin sağlanması ve bir sanayi altyapısının oluşturulması amacıyla çeşitli politikalar uygulanmaktadır. Kazakistan Cumhuriyeti'nin eski Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in öncülük ettiği "Nurlu Yol Ekonomi Programı" ile belirlediği uzun soluklu yol haritası çerçevesinde Kazakistan yer altı kaynaklarının ihracatına dayalı ekonomik model yerine sanayileşmesinde çeşitlendirmeyi hedeflemektedir. Kazakistan'da başta enerji ve tarım ürünlerinin işlenmesi olmak üzere çeşitli sanayi alanlarında yeni yatırımlarının önü açılmaya çalışılmaktadır. Son yıllarda sektörel olarak hizmet, inşaat ve eğitim faaliyetleri ile imalat sanayisinde artış gözlenmektedir. Sektörel çeşitliliğin sağlanması ve yer altı kaynaklarına dayanan iktisadi yapının dönüştürülerek sanayi üretiminin geliştirilmesini dayanarak, Özel Ekonomik Bölgeler kapsamında sağlanan teşvikler yoluyla ülkeye doğrudan yabancı sermaye çekilmeye çalışılmaktadır. Ülkede halihazırda 14 Özel Ekonomik Bölge bulunmakta olup, yatırımcı firmalara çeşitli vergi muafiyetleri, uygun faizli kredi tahsisleri başta olmak üzere çeşitli teşvikler sağlanmaktadır. Petrol sektörü ile ivme kazanan ekonomik büyümenin etkileri başta hizmet sektörü olmak üzere diğer sektörlerde de yansımıştır. Hizmet sektörü ülkede en fazla istihdam sağlayan sektör konumundadır. Hükümetin temel kısa vadeli politika önceliği makroekonomik istikrarı sağlamaktır. Buna ek olarak hükümet, devlete ait varlıkları özelleştirmeyi amaçlayan geniş çaplı bir reform programı başlatmıştır.

Kazakistan ekonomisi, pandemi salgınının ardından 2021'de sabit fiyatlar göre GSYİH %4 oranında büyüyerek kendini toparlamıştır. 2022 yılında ise %2,3 oranında artacağı tahmin edilmektedir. 2022'de yavaşlamanın ana itici gücü bölgedeki sıkıntılardan dolayı sabit yatırımlardaki daralma olacaktır. Ayrıca, diğer tüm bileşenlerin de belirgin şekilde yavaşlaması beklenmektedir. İhracat gelirlerindeki daralma, daha düşük ithalat hacimleri ile dengelenecektir. Ekonomiye en büyük etki, Rusya için öngörülen derin durgunluktan kaynaklanacaktır. Kazakistan ekonomisi Rusya ile yakından ilişkilidir ve ikili ticaret cirosu 18 milyar ABD doları üzerindedir. Rusya, Kazakistan'ın en büyük ithalat kaynağıdır.

Dış Ticaret

Ülkenin Dış Ticareti

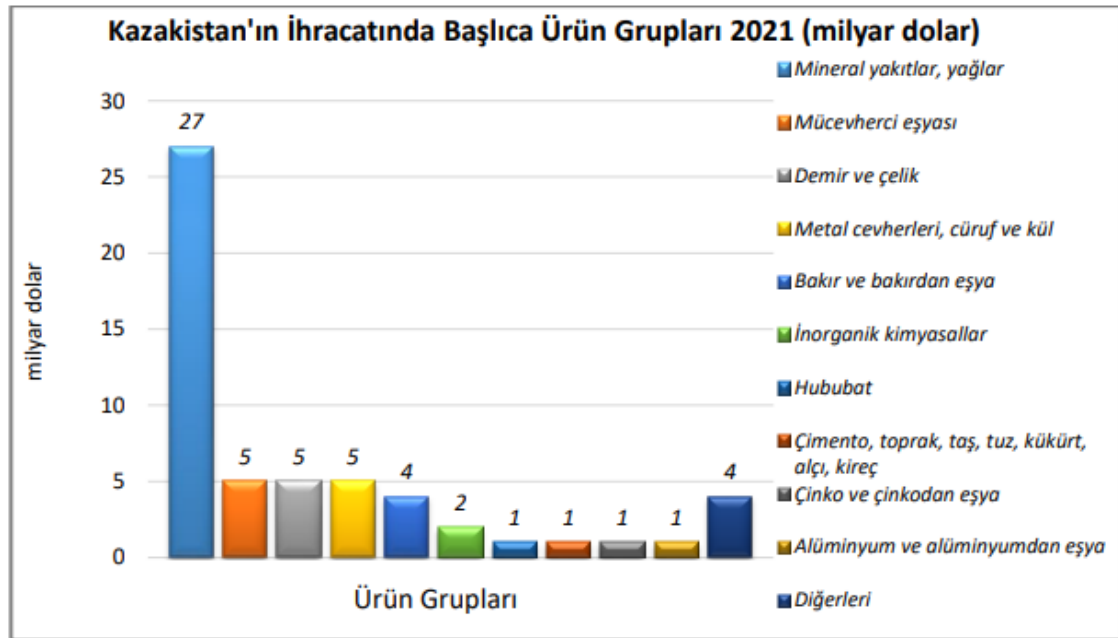
Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

Kazakistan sahip olduğu üretim yapısı itibarı ile daha ziyade ham madde ve yarı mamul ihracatçısı bir ülkedir. İhracatın yarısından fazlasını petrol ve petrol ürünleri oluşturmaktadır. Tüketim malları ihracatı çok sınırlı düzeydedir. 2021 yılında 57 milyar dolarlık ihracatla dünyada %0,3 pay ile 49. sırada olan ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler; Çin, Rusya, Almanya, İngiltere ve Özbekistan'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %2,8 pay ile 13. sıradadır. Ülkenin 2021 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: ham petrol (petrol yağları); altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde); rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham); ferro alyajlar; bakır cevherleri ve

konsantreleridir. 2021 yılında 46 milyar dolarlık ithalatla dünyada %0,2 pay ile 58. sırada olan ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler; Rusya, Çin, Almanya, Türkiye ve Özbekistan'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye %2,8 pay ile 4. sıradadır. 2021 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: otomobiller; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar; telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar; otomatik bilgi işlem makinaları bunlara ait birimler, manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen makinalar ve dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılardır.

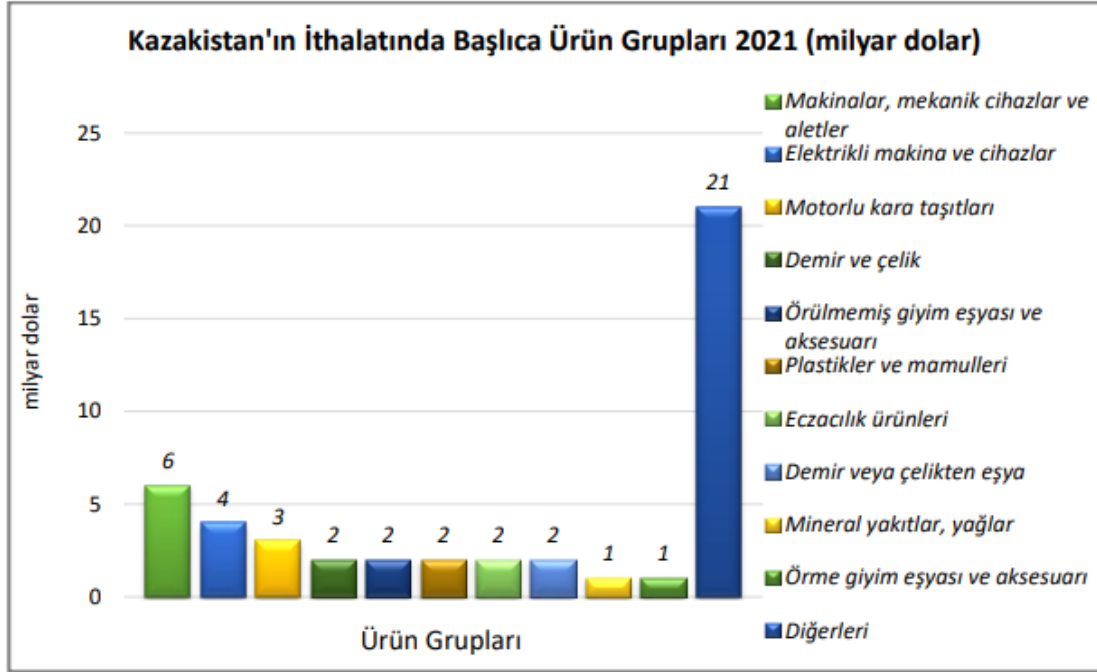
Dış Ticaret Genel Durum

İhracat

Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

İthalat

Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

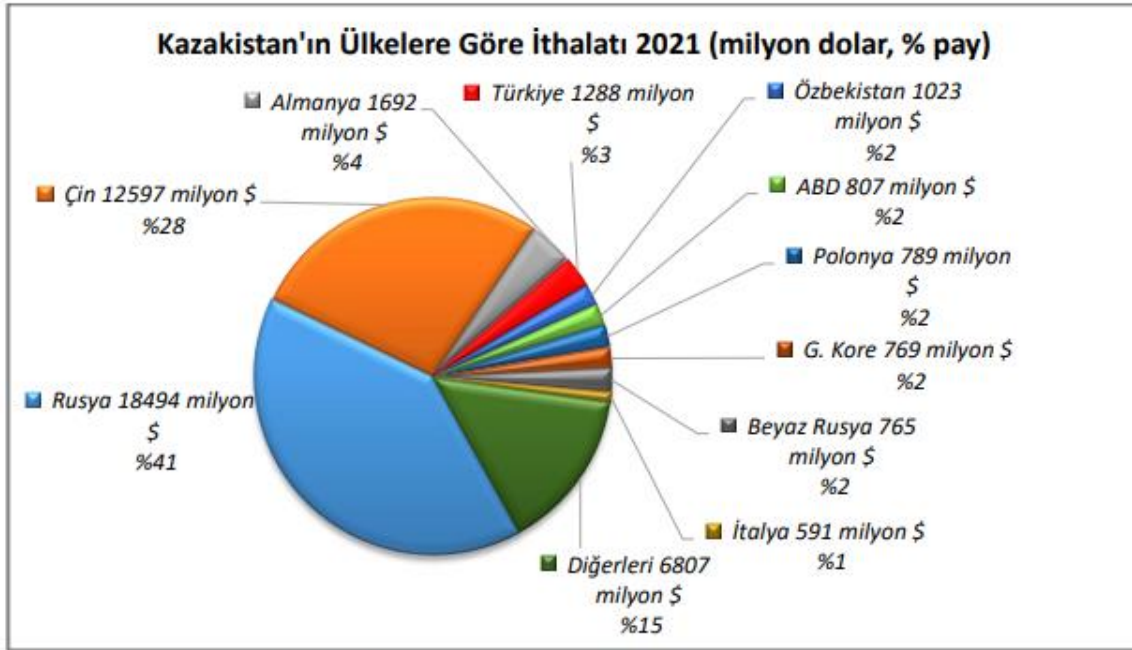
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

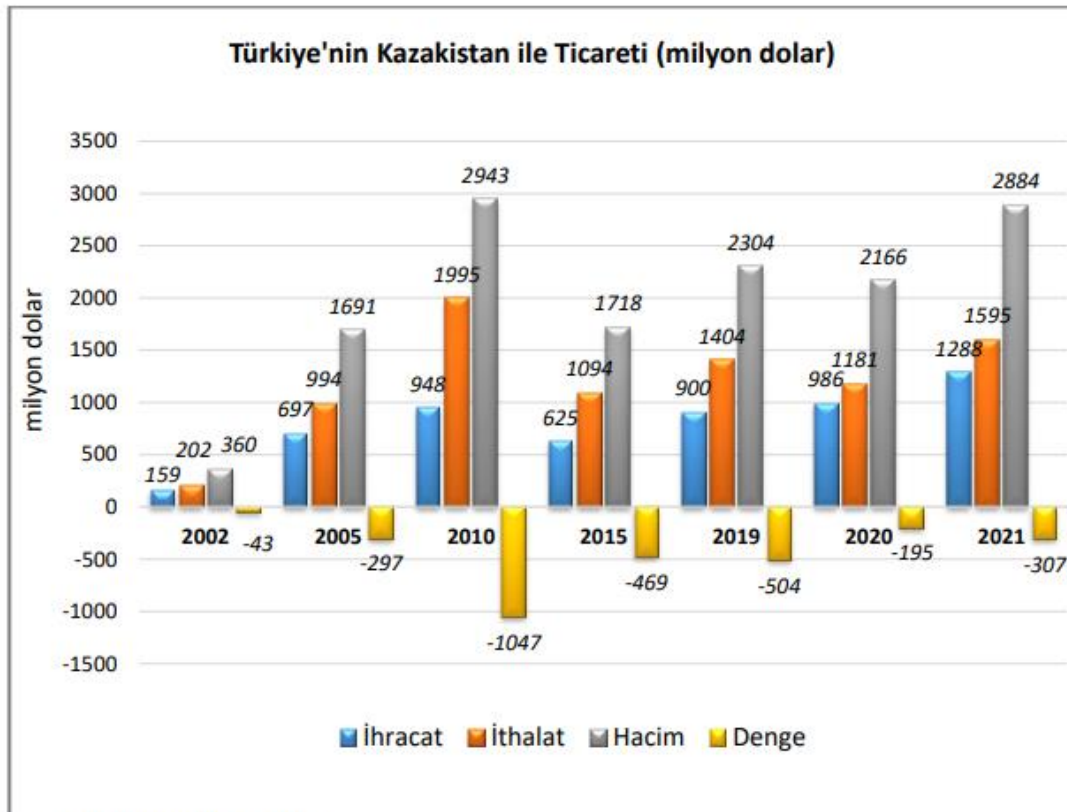
Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

İthalat

Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

Türkiye- Kazakistan Ticari İlişkileri

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

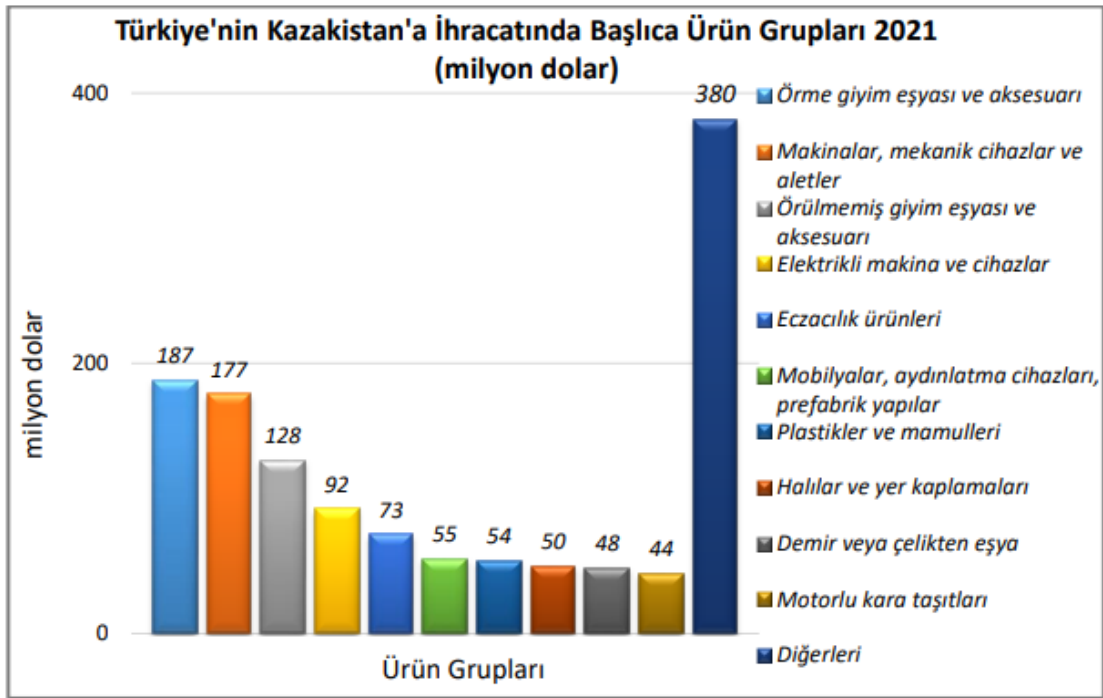

2021 yılında Türkiye'den Kazakistan'a ihracatımız yaklaşık 1,3 milyar dolar olmuştur. İhracat bir önceki yıla göre %31 oranında artmıştır.

Ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %0,6'dır. Kazakistan'a 2021 yılında ihraç ettiğimiz başlıca ürünler; ilaçlar, hazır giyim ürünleri ve makinalardır.

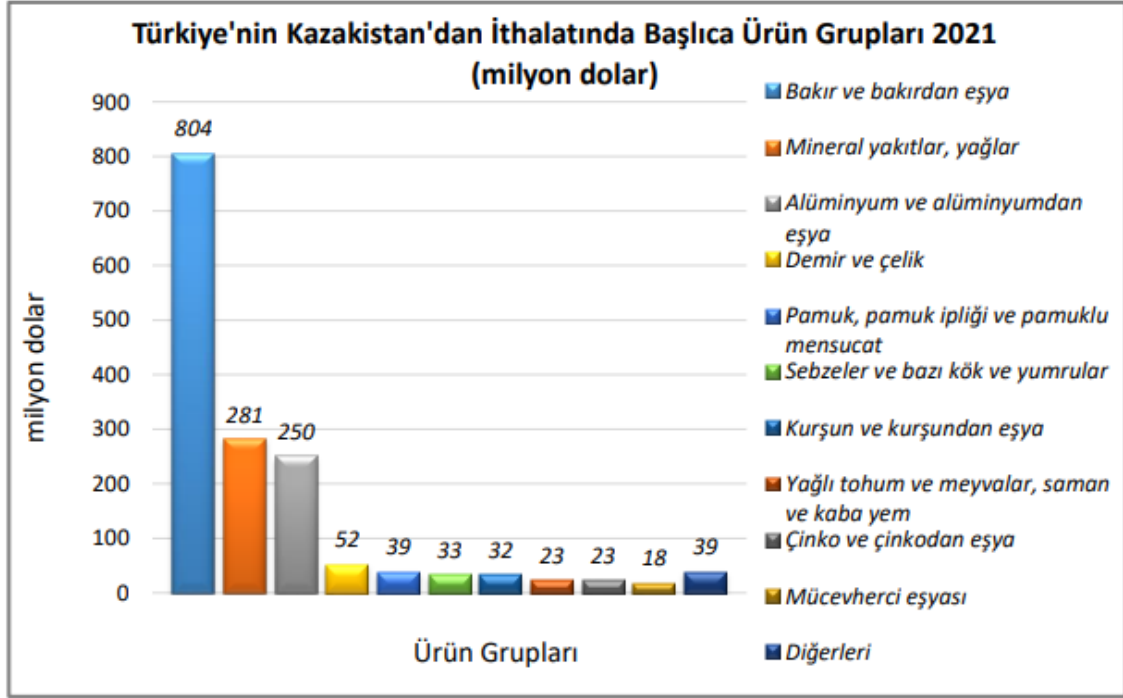
2021 yılında ülkeden ithalatımız 1,6 milyar dolardır. İthalat bir önceki yıla göre %35 oranında düşmüştür. Ülkenin toplam ithalatımızdaki payı %0,6'dır. Kazakistan'dan 2021 yılında ithal ettiğimiz başlıca ürünler ise rafine edilmiş ham bakır ve bakır alaşımları; işlenmemiş alüminyum; petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar ve pamuktur.

Türkiye'den İhraç Edilen Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Türkiye'nin Kazakistan'dan İthal Ettiği Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Kazakistan'ın Ülke İthalat Sıralaması

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		38 356 664	38 081 411	45 623 015	100	11,4
1.	Rusya	14 050 846	14 051 466	18 493 830	40,5	31,6
2.	Çin	12 806 979	11 707 219	12 597 038	27,6	7,6
3.	Almanya	1 616 577	1 660 225	1 691 837	3,7	1,9
4.	Türkiye	900 182	985 685	1 288 305	2,8	30,7
5.	Özbekistan	1 237 315	732 315	1 023 478	2,2	39,8
6.	ABD	740 216	508 939	807 367	1,8	58,6
7.	Polonya	556 441	923 026	789 431	1,7	-14,5
8.	G. Kore	2 657 131	1 997 766	769 198	1,7	-61,5
9.	Beyaz Rusya	736 818	725 826	764 951	1,7	5,4
10.	İtalya	1 218 453	642 392	590 843	1,3	- 8
11.	Fransa	474 290	677 529	550 980	1,2	-18,7
12.	Hollanda	550 666	637 366	470 581	1	-26,2
13.	Ukrayna	367 046	336 168	424 541	0,9	26,3
14.	Belçika	194 719	232 925	421 854	0,9	81,1
15.	Litvanya	482 218	447 156	420 561	0,9	-5,9

Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

